

This work is licenced under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
Ovaj rad dostupan je za upotrebu pod licencom Creative Commons Imenovanje 4.0. međunarodna

STRUČNI
RAD

UDK: 81'243-053
811.163.42'243
DOI: <https://doi.org/10.22210/strjz/54-2/5>

Primljen: 30. 8. 2025.
Prihvaćen: 19. 12. 2025.

Utjecaj dobi i razine obrazovanja na stavove i uvjerenja učenika hrvatskoga kao inoga jezika

Marija Konsuo Kuzmanić
marija.konsuo@gmail.com
Sveučilište u Dubrovniku

Rebeka Milković
rebeka98milkovic@gmail.com
Baština Dubrovačkog primorja

Cilj je ovoga rada ispitati stavove i uvjerenja polaznika tečaja hrvatskoga kao inoga jezika u odnosu na njihovu dob i razinu obrazovanja. Naime, budući da većina stranih radnika i useljenika u Hrvatsku dolazi radi sezonskoga zapošljavanja u turističkom sektoru, u kojem je znanje engleskoga jezika uglavnom dostatno, usvajanje hrvatskoga jezika time postaje dodatno otežano. Međutim, s dužim boravkom, engleski jezik postaje nedostatan, a ovladavanje hrvatskim jezikom nužno. Da bi proces učenja hrvatskoga kao inoga jezika bio uspješniji, ključno je postaviti pitanje kakvi su stavovi i uvjerenja o jeziku onih koji ga uče. Istraživanje je provedeno s polaznicima programa hrvatskoga kao stranoga jezika (razina učenja A1.1 – A2.1) na Centru za jezike Sveučilišta u Dubrovniku. Sudjelovalo je 90 ispitanika (N = 90). Ispitivanje je provedeno tijekom akademske godine 2024./2025. U istraživanju je rabljen upitnik BALLI (*The Beliefs about Language Learning Inventory*) koji je razvila Elaine K. Horwitz. Upitnik BALLI sastoji se od tvrdnji koje se vrednuju skalom slaganja Likertova tipa. Rezultati istraživanja pokazuju da dob i razina obrazovanja utječu na stavove o učenju hrvatskoga kao inoga jezika.

Ključne riječi: *BALLI, motivacija, stavovi, uvjerenja, hrvatski jezik, hrvatski kao ini jezik, učenje stranoga jezika*

1. UVOD

Sve veći broj stranih radnika i drugih stranih doseljenika¹ u Dubrovačko-neretvansku županiju posljednjih godina rezultirao je i rastućom potrebom za učenjem hrvatskoga jezika kao stranoga. Centar za jezike Sveučilišta u Dubrovniku provodi komercijalne programe hrvatskoga kao stranoga jezika. Od 2022. godine organizirani su brojni programi učenja hrvatskoga kao stranoga jezika na početnim razinama (od A1.1 do A2.2). Tako je Centar, u suradnji s Caritasom Dubrovačke biskupije, proveo programe učenja hrvatskoga za raseljene osobe iz Ukrajine (A1.1 i A1.2), dok je u suradnji sa Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske² organizirao programe u rasponu od A1.1 do A2.2. U suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom – Županijskom komorom Dubrovnik³, organizirao je izvođenje programa učenja hrvatskoga jezika za strane radnike, zaposlenike članova Komore (A1.1)⁴.

Premda je za sezonske poslove najčešće dovoljan engleski jezik, dulji boravak i integracija u društvo zahtijevaju ovladavanje hrvatskim jezikom. Zakonom o strancima⁵ propisano je da državljani trećih zemalja za odobrenje dugotrajnoga boravka moraju, uz druge uvjete, poznavati hrvatski

¹ Prema dostupnim statističkim podacima Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske od 1. siječnja do 31. svibnja 2025. godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji izdano je ukupno 6522 dozvole (od toga 4639 dozvola za novo zapošljavanje, 1293 dozvola za produljenje i 590 dozvola za sezonsko zapošljavanje). U najvećem broju u djelatnostima turizma i ugostiteljstva, graditeljstva, industrije, prometa i veza te trgovine.

² Djelokrug rada Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, definiran člankom 13. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske obuhvaća, između ostaloga, i predlaganje politika za poticanje i pomoć pri povratku i useljavanju, provedbu mjera i programa za integraciju povratnika i useljenika te planiranje i osiguravanje financijskih sredstava za programe i projekte namijenjene Hrvatima izvan domovine. Pravo na stipendiju Programa učenja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj ostvaruje se putem Javnoga poziva, a informacije o Programu dostupne su na mrežnim stranicama Ureda (<https://hrvatiizvanrh.gov.hr/programi-i-projekti/program-ucenja-hrvatskoga-jezika-u-republici-hrvatskoj/805>, datum pristupa 8. 5. 2025.).

³ Članicama Hrvatske gospodarske komore koje žele uključiti svoje zaposlenike u program učenja hrvatskoga jezika na razini A1.1, Županijska komora Dubrovnik u suradnji s Centrom za jezike Sveučilišta u Dubrovniku omogućuje sudjelovanje u ciklusu edukacija (<https://www.hgk.hr/zupanijska-komora-dubrovnik/program-ucenja-hrvatskog-jezika-za-strane-radnike-najava>, datum pristupa 8.5.2025.).

⁴ Centar za jezike djeluje kao sastavnica Sveučilišta u Dubrovniku od njegova osnutka, a od 2022. godine kontinuirano provodi programe hrvatskoga kao stranoga jezika na razinama od A1 do B2, u skladu sa Zajedničkim europskim referentnim okvirom za jezike (ZERO). I ostali jezični programi Centra temelje se na smjernicama ZEROJ-a, a trenutačno se nude tečajevi hrvatskoga kao inoga/stranoga te engleskoga, francuskoga, njemačkoga, portugalskoga, španjolskoga i talijanskoga jezika. Informacije o svim suradnjama koje je Centar ostvario dostupne su na mrežnoj stranici Centra (<https://www.unidu.hr/czj/>, datum pristupa 10. 5. 2025.).

⁵ Zakon o strancima (NN 133/20, 114/22, 151/22, 40/25) (datum pristupa 8. 5. 2025.).

jezik i latinično pismo, a Pravilnikom je detaljno uređen način, provedba i uvjeti polaganja ispita, pri čemu se za stalni boravak zahtijeva znanje jezika na razini B1⁶.

Doprinos razvoju jezičnoga obrazovanja i zalaganje za pristup višejezičnom i interkulturalnom obrazovanju iskazuje Vijeće Europe. Ono je predano očuvanju i promicanju jezične i kulturne raznolikosti Europe kao preduvjetu za mirna, kohezivna i demokratska društva. Uočena je potreba za dodatnom podrškom u provedbi višejezičnoga i međukulturnoga obrazovanja kako bi ono moglo ispuniti svoju ulogu u podržavanju triju stupova Vijeća Europe: ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Stoga je Vijeće Europe tu ulogu potvrdilo u Preporuci CM/Rec(2022)1 o važnosti višejezičnoga i međukulturnoga obrazovanja za demokratsku kulturu⁷.

Upravo je zbog svega navedenoga cilj ovoga rada istražiti stavove stranaca koji uče hrvatski jezik kao ini kako bi osvijestili njihove potrebe i prepreke u učenju jezika te unaprijedili pristup poučavanju hrvatskoga jezika kao inoga. Tim više što se hrvatski jezik često percipira kao složen jezik za učenje, a osobna uvjerenja i stavovi učenika značajno mogu utjecati na njihovu motivaciju i uspješnost u procesu učenja.

2. MOTIVACIJA, UVJERENJA I STAVOVI O UČENJU STRANOGA JEZIKA

Motivacija je višeslojan pojam koji se u literaturi o učenju i poučavanju jezika definira na različite načine. Gardner (1985, prema Gilakjani, Leong i Sabouri, 2012) smatra da je učenik motiviran kada ima jasno definiranu svrhu povezanu sa zadatkom ili ciljem, poput učenja stranoga jezika. U tom kontekstu, Petz (2005) motivaciju opisuje kao stanje u kojem je pojedinac iznutra motiviran nekim potrebama, porivima, željama ili motivima na određeno ponašanje usmjereno k postizanju nekoga određenog cilja.

Gardner (prema Mihaljević Djignunović 1998, 26) smatra kako je motivacija za učenje drugoga ili stranoga jezika, zapravo, kombinacija triju različitih komponenata: truda, želje za postizanjem cilja učenja jezika te pozitivnih stavova prema učenju jezika. Prema tome, potpuna motivacija

⁶ Pravilnik o polaganju ispita iz poznavanja hrvatskoga jezika i latiničnoga pisma u postupku odobrenja dugotrajnoga boravka. Dostupno na <https://www.zakon.hr/c/podzakonski-propis/49864/nn-100-2021-%2815.9.2021.%29%2C-pravilnik-o-polaganju-ispita-iz-poznavanja-hrvatskoga-jezika-i-latini-nog-pisma-u-postupku> (datum pristupa 10. 5. 2025.)

⁷ Council of Europe Language Policy Portal. Dostupno na: <https://www.coe.int/en/web/language-policy/home#Ref1> (datum pristupa 13. 6. 2025)

dosegnuta je kada su želja za postizanjem cilja i pozitivni stavovi prema cilju povezani za ulaganje truda (Mihaljević Djignunović 1998, 26).

Budući da su stavovi sastavni dio motivacije, u procesu učenja stranoga jezika stavovi učenika / polaznika tečaja mogu znatno utjecati na ishod učenja. Primjerice, negativan stav prema nekom od aspekata učenja može rezultirati nedostatkom motivacije, što dodatno naglašava važnost istraživanja o stavovima prema učenju jezika. Općeprihvaćena definicija stav opisuje kao stečenu i relativno trajnu sklonost pozitivnom ili negativnom doživljavanju, vrednovanju i ponašanju prema određenom objektu, oblikovanu putem socijalizacije te izravnim ili posrednim iskustvom u društvenoj interakciji. Mihaljević Djignunović i Kovačić (1996, 159) ističu da stavovi predstavljaju temelj na kojem se oblikuje motivacija za učenje.

Stavove karakterizira složena psihološka struktura: kognitivna, akcijska i emocionalna komponenta. Mihaljević Djignunović (1998, 21) navodi da kognitivna komponenta podrazumijeva znanja koje pojedinac posjeduje u vezi s predmetom stava, akcijska predočuje spremnost na djelovanje prema objektu stava, dok se emocionalna odnosi na evaluativni aspekt stava prema kojem se procjenjuje je li što dobro ili loše.

U tom se kontekstu uvjerenja mogu promatrati kao sastavni dio kognitivne komponente stavova. Općeprihvaćeno je da je uvjerenje prihvaćeno stajalište ili tvrdnja o određenim pojavama, njihovim obilježjima i odnosima među njima, a ono može biti temeljeno na iskustvu, činjenicama ili vjerovanju u njihovu istinitost. Pri tom snaga uvjerenja ovisi o subjektivnoj procjeni točnosti tvrdnje. Uvjerenja se mogu promatrati kao oblik metakognitivnoga znanja o tome što je jezik i kako se odvija proces njegova učenja (Wenden 1986; Abraham i Vann 1987 prema Ellis 2019, 184). S druge strane, naglašava se širi društveno-kulturni okvir u kojem se ističe da uvjerenja nastaju socijalnim i kulturnim kontaktima (Gardner 1985; Barcelos 1995 prema Ellis 2019, 184).

Većina se istraživanja oslanja upravo na kognitivnu komponentu jer je ona najdostupnija za istraživanje. Među instrumentima kojima se mjere stavovi prednjače upitnici, a jedan od poznatijih za istraživanje uvjerenja i stavova učenika prema učenju jezika je BALLI – *Beliefs About Language Learning Inventory* Elaine K. Horowitz (1987) koji se koristi i u ovom radu. BALLI je često korišten instrument za procjenu stavova i uvjerenja učenika drugoga ili stranoga jezika (npr. Bernat, Lloyd 2007; Khodadady 2009; Jones, Gardner 2009; Rodriguez-Manzanares 2010; Mohebi, Khodadady 2011; Didović Baranac, Falkoni-Mjehović, Vidak 2016; Gómez Paniagua

2017; Rahmawati 2020; Yan 2020; Gómez Paniagua, Díaz Larenas, Gómez Torres 2021; Abdollahzadeh, Rajaeenia 2024).

3. HIPOTEZE I METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je provedeno s polaznicima programa hrvatskoga kao stranoga jezika (razina učenja A1.1 – A2.1) u Centru za jezike Sveučilišta u Dubrovniku. Sudjelovanje u istraživanju ponudeno je svim zainteresiranim polaznicima programa hrvatskoga kao stranoga jezika te je provedeno uživo (u sklopu nastave) i *online* (*Google forms*). Sudionici su bili upoznati sa znanstvenom svrhom istraživanja te im je zajamčena anonimnost. Istraživanje je provedeno na uzorku od 90 polaznika (N = 90) programa hrvatskoga kao stranoga jezika.

U ovom istraživanju korišten je prilagođeni upitnik BALLI (*Beliefs About Language Learning Inventory*) autorice Horwitz (1985 u Khodadady 2009), koji je Khodadady (2009) proveo sa studentima engleskoga jezika u Iranu. Upitnik sadrži dva dijela: prvim dijelom prikupljaju se demografski podatci, dok drugi obuhvaća 34 tvrdnje prilagođene za ispitivanje stavova prema hrvatskome kao stranome jeziku. Sudionici su odgovarali na tvrdnje koristeći 5-stupanjsku Likertovu skalu (1 = sasvim se slažem, 5 = uopće se ne slažem). U ovom radu dan je prikaz rezultata istraživanja s obzirom na dobne skupine i akademsko obrazovanje pri čemu su analizirane tvrdnje unutar pet grupa kako ih je sama autorica upitnika 1988. (u Nikitina, Furuoka, 2006) podijelila: *Jezične (po)teškoće*, *Stav prema stranom jeziku*, *Način učenja*, *Strategija učenja* i *Motivacija*.

Nadalje, provedena je kvantitativna analiza podataka, pri čemu se nastojalo testirati postoje li statistički značajne razlike u odgovorima na tvrdnje BALLI upitnika s obzirom na dob i akademsko obrazovanje. Pri tome su korišteni neparametrijski testovi: test Mann-Witney (dvije grupe) ili test Kruskal-Wallis (tri ili više grupa) jer je za parametrijske testove barem poželjna pretpostavka da su veličine uzorka po grupama podjednake. Navedeni rezultati usporedit će se i s nama dostupnom postojećom literaturom o stavovima i uvjerenjima prema stranom jeziku.

U skladu s ciljem istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze koje su predstavljale temelj za analizu statističkih razlika:

1. Mlađi ispitanici poimaju se uspješnijim u učenju hrvatskoga kao inoga jezika u odnosu na starije ispitanike.

2. Ispitanici višega stupnja obrazovanja češće izražavaju stav da im je učenje hrvatskoga kao inoga jezika potrebno u odnosu na ispitanike nižega stupnja obrazovanja.

Prva hipoteza oslanja se na ranije objavljena istraživanja i literaturu pri čemu se navodi da osobe različite dobi imaju različite potrebe, sposobnosti i kognitivne vještine. Premda se često smatra da djeca uče jezike brže i učinkovitije od odraslih, to nije uvijek slučaj. Odrasli su često u prednosti jer mogu održavati motivaciju usmjeravajući se prema udaljenom cilju, što je tinejdžerima često teže (Harmer 2015: 81-85). Krashen (1982 u Schulz i Elliott 2000: 108) zaključuje da su razlike između djece i odraslih u usvajanju i učenju drugoga jezika rezultat niza ne uvijek međusobno povezanih uzroka.

Druga hipoteza nema čvrsti oslonac u ranijim istraživanjima. Međutim, pri postavljanju hipoteze uzela su se u obzir istraživanja u kojima se ispitivao utjecaj razine obrazovanja roditelja na djecu pri učenju stranoga jezika (Ersanli 2015; Li, 2025). U svojemu nedavno objavljenom istraživanju Li (2025) na temelju Colemanove teorije o obiteljskom kapitalu te Brofenbrennerove teorije ekološkoga sustava promatra utjecaj obrazovne razine roditelja na djecu koja uče strani jezik. Zaključio je da više obrazovanje roditelja povećava učinkovitost u učenju stranoga jezika kod djece. Gömleksiz (2010) je proveo istraživanje među studentima Sveučilišta Firat u Turskoj. Cilj je bio utvrditi postoji li razlika u stavovima studenata prema učenju engleskoga jezika s obzirom na spol, razinu studija i odjel. Rezultati su pokazali kako studenti više razine studija imaju veću motivaciju za učenje engleskoga jezika. Dakle, razina obrazovanja uvelike utječe na motiviranost pojedinca u učenju stranoga jezika.

Sudjelovalo je 90 ispitanika obaju spolova (muški i ženski) u dobi od 20 do 66 godina, s tim da je značajno više žena (68,89 %) nego muškaraca. Za potrebe ovoga rada i statističke analize, struktura uzorka prikazana je prema dobi ispitanika te prema razini obrazovanja ispitanika. Prve dvije skupine izdvojene su zbog razlika u obrazovnom i profesionalnom iskustvu te zbog mogućnosti da se još uvijek nalaze u procesu obrazovanja, što može utjecati na njihove stavove i uvjerenja o učenju jezika. Ispitanici stariji od 40 godina objedinjeni su u jednu skupinu zbog manjega broja sudionika i pretpostavke da u kasnijoj životnoj dobi imaju stabilnije i čvršće stavove.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

4. 1. Prikaz rezultata s obzirom na dobne skupine

Tablica 1

Jezične (po)teškoće

Table 1

Language difficulties

Tvrdnja	Grupa	N	M	SD	Različito od	Statistika	p-vrijednost
Tvrdnja 14	20 do 29 godina	26	2,08	1,23		4,6291	0,0988
	30 do 39 godina	34	2,18	0,72			
	40 i više godina	30	2,60	1,19			
Tvrdnja 24	20 do 29 godina	26	2,08	0,80		4,7672	0,0922
	30 do 39 godina	34	2,59	1,13			
	40 i više godina	30	2,60	1,07			
Tvrdnja 28	20 do 29 godina	26	2,88	1,14	2	7,1744	0,0277*
	30 do 39 godina	34	3,59	0,96	1		
	40 i više godina	30	3,63	1,35			

*p < 0,05

**p < 0,01

U kategoriji pitanja koja se odnose na *Jezične (po)teškoće*, sa statističkom značajnošću $\alpha < 0,05$, postoje razlike u odgovorima na tvrdnju 28 („Ljudi koji su dobri u matematici i prirodnim znanostima nisu dobri u učenju hrvatskoga.“) između različitih dobnih skupina. Razlikuju se odgovori ispitanika u dobi od 20 do 29 godina i ispitanika u dobi od 30 do 39 godina.

Tablica 2

Stav prema stranom jeziku

Table 2

Attitude towards a foreign language

Tvrdnja	Grupa	N	M	SD	Različito od	Statistika	p-vrijednost
Tvrdnja 1	20 do 29 godina	26	1,62	0,94		0,5796	0,7484
	30 do 39 godina	34	1,71	0,84			
	40 i više godina	30	1,77	0,97			
Tvrdnja 2	20 do 29 godina	26	2,23	0,91		0,3691	0,8315
	30 do 39 godina	34	2,12	0,73			
	40 i više godina	30	2,10	0,88			
Tvrdnja 10	20 do 29 godina	26	1,81	1,02	2, 3	14,8391	0,0006**
	30 do 39 godina	34	2,76	1,16	1		
	40 i više godina	30	2,77	1,04	1		
Tvrdnja 15	20 do 29 godina	26	1,85	0,97	3	7,7856	0,0204*
	30 do 39 godina	34	2,18	0,83			
	40 i više godina	30	2,50	1,01	1		
Tvrdnja 22	20 do 29 godina	26	1,38	0,57	2, 3	12,8316	0,0016**
	30 do 39 godina	34	1,88	0,84	1		
	40 i više godina	30	2,23	0,97	1		
Tvrdnja 29	20 do 29 godina	26	1,81	0,80		4,4364	0,1088
	30 do 39 godina	34	2,24	0,89			
	40 i više godina	30	2,27	1,01			
Tvrdnja 32	20 do 29 godina	26	1,65	0,85	3	10,3973	0,0055**
	30 do 39 godina	34	2,00	0,82			
	40 i više godina	30	2,40	0,86	1		
Tvrdnja 33	20 do 29 godina	26	1,88	1,07		1,0272	0,5983
	30 do 39 godina	34	2,09	1,08			
	40 i više godina	30	2,00	0,87			
Tvrdnja 34	20 do 29 godina	26	2,38	0,75		0,1164	0,9435
	30 do 39 godina	34	2,50	0,86			
	40 i više godina	30	2,47	0,94			

*p < 0,05

**p < 0,01

I u pogledu kategorije *Stava prema stranom jeziku*, odgovori ispitanika u dobi od 20 do 29 godina statistički se značajno razlikuju od odgovora onih u dobi od 30 do 39 godina i dobi od 40 i više godina kod tvrdnji 10 („Nekome tko već govori strani jezik lakše je naučiti još jedan.“) i 22 („Ako jako dobro govorim hrvatski, imat ću mnogo prilika njime se služiti.“). Kod tvrdnji 15 („Učenje hrvatskoga uglavnom je stvar učenja mnogih novih riječi iz vokabulara.“) i 32 („Hrvati su dobri u učenju stranih jezika.“) postoje statistički značajne razlike samo između ispitanika starosti od 20 do 29 godina i 40 i više godina.

Tablica 3

Način učenja

Table 3

Nature of learning

Tvrdnja	Grupa	N	M	SD	Različito od	Statistika	p-vrijednost
Tvrdnja 8	20 do 29 godina	26	2,15	0,97		2,6079	0,2715
	30 do 39 godina	34	2,03	1,00			
	40 i više godina	30	2,50	1,22			
Tvrdnja 11	20 do 29 godina	26	1,15	0,37	2, 3	22,7698	< 0,0001**
	30 do 39 godina	34	1,53	0,66	1, 3		
	40 i više godina	30	2,00	0,74	1, 2		
Tvrdnja 16	20 do 29 godina	26	1,27	0,45		5,2156	0,0737
	30 do 39 godina	34	1,41	0,56			
	40 i više godina	30	1,73	0,83			
Tvrdnja 20	20 do 29 godina	26	1,42	0,58	3	12,4897	0,0019**
	30 do 39 godina	34	1,82	0,72			
	40 i više godina	30	2,10	0,76	1		
Tvrdnja 25	20 do 29 godina	26	2,15	1,08	2, 3	14,8081	0,0006**
	30 do 39 godina	34	2,85	0,96	1		
	40 i više godina	30	3,07	0,91	1		
Tvrdnja 26	20 do 29 godina	26	1,73	0,72		5,3929	0,0674
	30 do 39 godina	34	2,09	1,03			
	40 i više godina	30	2,27	0,83			

*p < 0,05

**p < 0,01

Kod kategorije pitanja koja se odnosi na *Način* učenja postoje statistički značajne razlike u odgovorima između ispitanika svih triju dobnih skupina na tvrdnju 11 („Bolje je učiti hrvatski u zemlji hrvatskoga govornog područja.“), statistički značajne razlike u odgovorima između ispitanika starosti od 20 do 29 godina i 40 i više godina na tvrdnju 20 („Važno je vježbati na satu jezika.“) te razlike u odgovorima između ispitanika dobi od 20 do 29 godina i obiju starijih dobnih skupina na tvrdnju 25 („Učenje hrvatskoga jezika pretežno se temelji na prevođenju s hrvatskoga na moj materinski jezik“).

Tablica 4

Strategija učenja

Table 4

Learning strategy

Tvrdnja	Grupa	N	M	SD	Različito od	Statistika	p-vrijednost
Tvrdnja 7	20 do 29 godina	26	3,00	1,23		1,7791	0,4108
	30 do 39 godina	34	2,79	1,51			
	40 i više godina	30	2,53	1,28			
Tvrdnja 9	20 do 29 godina	26	3,77	1,31		0,8422	0,6563
	30 do 39 godina	34	4,03	1,14			
	40 i više godina	30	3,83	1,15			
Tvrdnja 12	20 do 29 godina	26	1,77	1,03	3	7,7218	0,0210*
	30 do 39 godina	34	2,24	1,07			
	40 i više godina	30	2,40	0,97	1		
Tvrdnja 13	20 do 29 godina	26	1,77	1,03		4,7195	0,0944
	30 do 39 godina	34	2,09	0,87			
	40 i više godina	30	2,20	0,96			
Tvrdnja 17	20 do 29 godina	26	2,42	1,14		1,0607	0,5884
	30 do 39 godina	34	2,68	1,04			
	40 i više godina	30	2,43	1,10			
Tvrdnja 18	20 do 29 godina	26	2,46	1,10		3,0186	0,2211
	30 do 39 godina	34	2,88	1,15			
	40 i više godina	30	2,87	0,94			
Tvrdnja 19	20 do 29 godina	26	2,12	0,86		5,1524	0,0761
	30 do 39 godina	34	2,47	0,93			
	40 i više godina	30	2,60	0,93			
Tvrdnja 21	20 do 29 godina	26	3,15	0,97		1,7624	0,4143
	30 do 39 godina	34	3,32	1,17			
	40 i više godina	30	3,50	1,20			

*p < 0,05

**p < 0,01

U kategoriji pitanja koja se odnosi na *Strategiju učenja*, postoje statistički značajne razlike u odgovorima na tvrdnju 12 („Kad bih čuo neke ljude da govore hrvatski, otišao bih do njih da vježbam govoriti jezik.“) između ispitanika u dobi od 20 do 29 godina i 40 i više godina.

Tablica 5

Motivacija

Table 5

Motivation

Tvrdnja	Grupa	N	M	SD	Različito od	Statistika	p-vrijednost
Tvrdnja 23	20 do 29 godina	26	2,46	1,42	2, 3	8,1604	0,0169*
	30 do 39 godina	34	3,35	1,25	1		
	40 i više godina	30	3,37	1,13	1		
Tvrdnja 27	20 do 29 godina	26	2,12	1,34	2, 3	8,7002	0,0129*
	30 do 39 godina	34	2,91	1,26	1		
	40 i više godina	30	2,87	1,11	1		
Tvrdnja 30	20 do 29 godina	26	1,69	0,55		4,7577	0,0927
	30 do 39 godina	34	1,76	0,92			
	40 i više godina	30	2,10	0,80			
Tvrdnja 31	20 do 29 godina	26	1,85	0,67	3	9,2720	0,0097**
	30 do 39 godina	34	2,26	0,93			
	40 i više godina	30	2,67	1,12	1		

*p < 0,05

**p < 0,01

U kategoriji pitanja koja se odnose na *Motivaciju* postoje statistički značajne razlike u odgovorima na tvrdnje 23 („Lakše je govoriti nego razumjeti hrvatski.“) i 27 („Lakše je čitati i pisati hrvatski nego govoriti i razumjeti ga.“) između ispitanika dobi od 20 do 29 godina i starijih dobnih skupina. U tvrdnji 31 („Ljudi koji dobro govore više od jednoga jezika vrlo su inteligentni.“) razlike su između ispitanika dobi od 20 do 29 godina i onih dobi od 40 i više godina.

Tablica 6

Ostale tvrdnje

Table 6

Other statements

Tvrdnja	Grupa	N	M	SD	Različito od	Statistika	p-vrijednost
Tvrdnja 3	20 do 29 godina	26	1,65	0,49		0,7375	0,6016
	30 do 39 godina	34	1,59	0,66			
	40 i više godina	30	1,67	0,55			
Tvrdnja 4	20 do 29 godina	26	2,77	1,31	3	6,3566	0,0417*
	30 do 39 godina	34	2,56	1,11			
	40 i više godina	30	2,00	0,95	1		
Tvrdnja 5	20 do 29 godina	26	3,31	1,09		0,9665	0,6168
	30 do 39 godina	34	3,06	1,25			
	40 i više godina	30	3,33	1,30			
Tvrdnja 6	20 do 29 godina	26	1,96	0,96		0,9735	0,6146
	30 do 39 godina	34	1,79	0,81			
	40 i više godina	30	2,07	1,01			

*p < 0,05

**p < 0,01

Sa statističkom značajnošću $\alpha < 0,05$, postoje razlike u odgovorima između ispitanika u dobi od 20 do 29 godina i ispitanika u dobi od 40 i više godina na tvrdnju 4 („Hrvatski jezik je težak za učenje.“). Zaključno, ako postoje statistički značajne razlike u odgovorima na tvrdnje, one su između ispitanika starosti od 20 do 29 godina i starijih dobnih skupina.

4.2. Prikaz rezultata s obzirom na akademsko obrazovanje

Budući da nisu zabilježene statistički značajne razlike u kategorijama pitanja *Jezične poteškoće*, *Način učenja*, *Motivacija* i *Ostale tvrdnje*, neće se prikazati niti razmatrati u raspravi.

Tablica 7

Stav prema stranom jeziku

Table 7

Attitude towards a foreign language

Tvrdnja	Grupa	N	M	SD	Z	p-vrijednost
Tvrdnja 1	Da	49	1,53	0,82	2,0250	0,0459*
	Ne	41	1,90	0,97		
Tvrdnja 2	Da	49	2,10	0,90	0,8196	0,4146
	Ne	41	2,20	0,75		
Tvrdnja 10	Da	49	2,29	1,12	1,8942	0,0615
	Ne	41	2,73	1,16		
Tvrdnja 15	Da	49	2,37	1,05	-1,6415	0,1042
	Ne	41	1,98	0,79		
Tvrdnja 22	Da	49	1,88	0,86	-0,7249	0,6719
	Ne	41	1,83	0,92		
Tvrdnja 29	Da	49	2,18	0,97	-0,5071	0,6133
	Ne	41	2,05	0,86		
Tvrdnja 32	Da	49	2,02	0,78	-0,1372	0,8912
	Ne	41	2,05	1,00		
Tvrdnja 33	Da	49	2,00	0,87	-0,6559	0,5136
	Ne	41	2,00	1,16		
Tvrdnja 34	Da	49	2,41	0,76	0,3914	0,6964
	Ne	41	2,51	0,95		

*p < 0,05

**p < 0,01

U pogledu *Stava prema stranom jeziku*, sa statističkom značajnošću $\alpha < 0,05$, postoje razlike u odgovorima na tvrdnju 1 („Djeca lakše uče strani jezik od odraslih.“) između ispitanika s akademskim obrazovanjem i onih ga nemaju. Ispitanici s akademskim obrazovanjem izražavaju veći stupanj slaganja s tvrdnjom.

Tablica 9

Strategije učenja

Table 9

Learning strategies

Tvrdnja	Grupa	N	M	SD	Z	p-vrijednost
Tvrdnja 7	Da	49	2,59	1,34	1,3062	0,1949
	Ne	41	2,98	1,37		
Tvrdnja 9	Da	49	3,82	1,27	0,4772	0,6344
	Ne	41	3,98	1,08		
Tvrdnja 12	Da	49	2,37	1,13	-1,9950	0,0491*
	Ne	41	1,90	0,89		
Tvrdnja 13	Da	49	2,12	1,01	-0,8649	0,3894
	Ne	41	1,93	0,88		
Tvrdnja 17	Da	49	2,43	1,12	0,8842	0,3790
	Ne	41	2,63	1,04		
Tvrdnja 18	Da	49	2,65	1,09	0,9830	0,3283
	Ne	41	2,88	1,05		
Tvrdnja 19	Da	49	2,41	0,86	0,0775	0,9384
	Ne	41	2,41	1,00		
Tvrdnja 21	Da	49	3,24	1,15	0,6503	0,5171
	Ne	41	3,44	1,10		

*p < 0,05

**p < 0,01

U kategoriji pitanja koja se odnose na *Strategije učenja*, sa statističkom značajnošću $\alpha < 0,05$, postoje razlike u odgovorima na tvrdnju 12 („Kad bih čuo neke ljude da govore hrvatski, otišao bih do njih da vježbam govoriti jezik.“) između ispitanika s akademskim obrazovanjem i onih koji akademsko obrazovanje nemaju. Ispitanici bez akademskoga obrazovanja izražavaju veći stupanj slaganja s tvrdnjom.

5. RASPRAVA

Polazeći od postavljenih hipoteza i ciljeva istraživanja, u nastavku se analiziraju dobiveni rezultati u odnosu na pretpostavljene razlike među ispitanicima. Rezultati ovoga istraživanja pokazali su da dob ispitanika ima statistički značajan utjecaj na njihove stavove i uvjerenja o učenju hrvatskoga jezika, a navedeno je uočeno u svim analiziranim grupama BALLI upitnika: *Jezične (po)teškoće*, *Stav prema stranom jeziku*, *Način učenja*, *Strategija učenja* i *Motivacija*. Međutim, kada je riječ o akademskom obrazovanju uočavamo da nema statistički značajnih razlika u grupama tvrdnji koje se odnose na *Jezične (po)teškoće*, *Način učenja*, *Motivaciju* i *Ostale tvrdnje*,

već su one izražene samo u grupama tvrdnji koje se odnose na *Stav prema jeziku* i *Strategije učenja*.

Prva hipoteza pretpostavlja da su mlađi polaznici skloniji procjenjivati svoje učenje hrvatskoga kao inoga jezika uspješnijim u odnosu na starije ispitanike. Istraživanje je pokazalo da postoje statistički značajne razlike u stavovima prema učenju hrvatskoga jezika među ispitanicima različitih dobnih skupina. Najveće razlike javljaju se između ispitanika u dobi od 20 do 29 godina i starijih dobnih skupina, što upućuje na dobno uvjetovane razlike u stavovima i uvjerenjima prema hrvatskome kao inome jeziku. Pritom mlađi ispitanici češće pokazuju pozitivnije stavove u kojima pokazuju i veću angažiranost u učenju jezika u odnosu na starije sudionike. Jedan od mogućih razloga takvim rezultatima navedene skupine jest lakše održavanje motivacije usmjeravajući se prema udaljenom cilju, što je tinejdžerima (Harmer 2015: 81 – 85) i starijoj populaciji teže, stoga su i njihovi stavovi prema jeziku različiti. Međutim, razlozi tomu mogu biti brojni zbog čega Krashen (1982 u Schulz i Elliott 2000: 108) zaključuje da su razlike između djece i odraslih u usvajanju i učenju drugoga jezika rezultat niza ne uvijek međusobno povezanih uzroka.

Druga hipoteza polazi od pretpostavke da ispitanici višega stupnja obrazovanja češće izražavaju stav da im je učenje hrvatskoga jezika potrebno u odnosu na ispitanike nižega stupnja obrazovanja. U kategoriji pitanja koje se odnose na *Jezične (po)teškoće*, *Način učenja*, *Motivacija* i *Ostale tvrdnje* ne postoje statistički značajne razlike u odgovorima između ispitanika s akademskim obrazovanjem i onih bez akademskog obrazovanja. Dakle, stavovi ispitanika o ispitivanim tvrdnjama BALLI upitnika u velikoj su mjeri slični bez obzira na razinu obrazovanja. Paper (1990) također nije uočio značajnu razliku u motivaciji s obzirom na razinu obrazovanja. Međutim, kada je riječ o izražavanju stava prema tvrdnjama iz kategorije pitanja o *Stavu prema jeziku* i *Strategijama* učenja, sa statističkom značajnošću $\alpha < 0,05$, postoje razlike u odgovorima na tvrdnju 1 („Djeca lakše uče strani jezik od odraslih.“) i tvrdnju 12 („Kad bih čuo neke ljude da govore hrvatski, otišao bih do njih da vježbam govoriti jezik.“) između ispitanika s akademskim obrazovanjem i onih bez akademskoga obrazovanja. Ispitanici s akademskim obrazovanjem izražavaju veći stupanj slaganja s tvrdnjom 1, dok ispitanici bez akademskoga obrazovanja izražavaju veći stupanj slaganja s tvrdnjom 12. Rezultati upućuju na to da ispitanici bez akademskoga obrazovanja u većoj mjeri izražavaju spremnost na praktičnu upotrebu jezika u interakciji s izvornim govornicima. No, primjerice Khodadyjevo (2009) istraživanje pokazalo je da je veća razina obrazovanja povezana s manjim

stupnjem slaganja s tvrdnjom da djeca lakše uče engleski jezik od odraslih, što ga je navelo na zaključak da učenike treba poučiti kako su trud i ispunjavanje obrazovnih zahtjeva ključniji za uspjeh u učenju jezika od oslanjanja na prirodene sposobnosti ili inteligenciju. Na tome tragu, valja istaknuti i Gömleksizovo (2010) istraživanje koje pokazuje da studenti više razine studija imaju veću motivaciju za učenje engleskoga jezika. Međutim, Li (2025) u svom istraživanju ističe da više obrazovanje roditelja povećava učinkovitost učenja stranih jezika, što se posebno uočava u boljim rezultatima djece visokoobrazovanih roditelja, osobito u kineskoj skupini (u odnosu na promatranu američku skupinu). S obzirom na sva spomenuta istraživanja, možemo ustanoviti da individualna obrazovna razina kao i razina obrazovanja obitelji može značajno utjecati na stavove prema učenju stranoga jezika, pri čemu se ti utjecaji dodatno oblikuju kulturnim razlikama.

6. ZAKLJUČAK

Polazeći od postavljenih hipoteza i ciljeva istraživanja, analizirani su rezultati u odnosu na pretpostavljene razlike među ispitanicima. Rezultati potvrđuju hipotezu da dob ispitanika statistički značajno utječe na stavove i uvjerenja o učenju hrvatskoga kao inoga jezika, što je uočeno u svim skupinama tvrdnji BALLI upitnika: *Jezične (po)teškoće*, *Stav prema stranom jeziku*, *Način učenja*, *Strategija učenja* i *Motivacija*. Mlađi ispitanici češće izražavaju pozitivnija uvjerenja o vlastitoj uspješnosti u učenju jezika, dok su stariji ispitanici dosljedniji u izražavanju svojih stavova.

Druga hipoteza, prema kojoj razina obrazovanja utječe na stavove o učenju hrvatskoga kao inoga jezika, djelomično je potvrđena. Statistički značajne razlike uočene su samo u kategorijama pitanja koje se odnose na *Stav prema jeziku* i *Strategije učenja*. To upućuje na zaključak da razina obrazovanja ima ograničen utjecaj na to kako se percipiraju poteškoće i motivacija u učenju stranoga jezika.

Važno je naglasiti da se rezultati temelje na samoprocjeni ispitanika, što može uključivati pristranosti, te da uzorak nije u potpunosti primjenjiv za sve polaznike hrvatskoga kao inoga jezika. Stoga se rezultati ne smiju uopćavati, već ih treba tumačiti u ograničenom kontekstu uzorka. Unatoč ograničenjima, istraživanje pruža korisne smjernice za buduća istraživanja i može doprinijeti oblikovanju preciznijih hipoteza u kontekstu učenja hrvatskoga kao inoga jezika.

LITERATURA

- Abdollahzadeh, E. i Rajaenia, M. (2024). English Language Learning Beliefs of Iranian High School Students. *TESL-EJ*, 28(1), n1.
- Bernat, E. i Lloyd, R. (2007). Exploring the gender effect on EFL learners' beliefs about language learning. *Australian Journal of Educational and Developmental Psychology*, 7, 79–91.
- Didović Baranac, S., Falkoni-Mjehović, D. i Vidak, N. (2016). Ispitivanje stavova prema učenju engleskoga, njemačkoga i španjolskog jezika kao stranog jezika i jezika struke. *Zbornik Sveučilišta u Dubrovniku*, 3, 11–30. <https://hrcak.srce.hr/169952>
- Ellis, M. (2019). Beliefs and attitudes about language learning and teaching among learners in lower secondary schools in Poland. *Neofilolog*, 40(2), 183–203. 10.14746/n.2013.40.2.4
- Ersanli, C. Y. (2015). The Relationship between Students' Academic Self-efficacy and Language Learning Motivation: A Study of 8th Graders. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 199, 472–478.
- Gilakjani, A. P., Lai-Mei, L. i Sabouri, N. B. (2012). A study on the role of motivation in foreign language learning and teaching. *International Journal of Modern Education and Computer Science*, 4(7), 9–16. https://www.researchgate.net/publication/268029418_A_Study_on_the_Role_of_Motivation_in_Foreign_Language_Learning_and_Teaching
- Gómez Paniagua, J. F. (2017). Creencias sobre el aprendizaje de una lengua extranjera en el contexto universitario. *Íkala, revista de lenguaje y cultura*, 22(2), 203–219 https://www.researchgate.net/publication/317377489_Creencias_sobre_el_aprendizaje_de_una_lengua_extranjera_en_el_contexto_universitario
- Gómez Paniagua, J. F., Díaz Larenas, C. H. i Gómez Torres, W. D. (2021). Estrategias de aprendizaje y creencias sobre el idioma inglés: una aproximación correlacional en estudiantes universitarios. *Práxis Educativa*, 16. <https://www.revistas2.uepg.br/index.php/praxiseducativa>
- Gömlöksiz, M. N. (2010). An evaluation of students' attitudes toward English language learning in terms of several variables. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 9, 913–918.
- Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching 4th edition*. Pearson Longman.
- Horwitz, E. K. (1987). Surveying Student Beliefs About Language Learning. U A. L. Wenden i J. Rubin (ur.), *Learner Strategies in Language Learning*, 119–129. Prentice Hall.
- Khodadady, E. (2009). The Beliefs about Language Learning Inventory: Factorial Validity, Formal Education and the Academic Achievement of Iranian Students Majoring in English. *IJAL*, 12(1), 116–165. <http://ijal.khu.ac.ir/article-1-61-en.html>
- Li, Z. (2025). The Impact of Parental Education and Family Culture on Children's Second Language Learning Motivation and Outcomes in a Globalized Context. *Media and Communication Research*, 6(2), 34–43.
- Mihaljević Djigunović, J. i Kovačić, M. (1996). Proces učenja stranog jezika kao predmet učeničkog stava. *Strani jezici: časopis za primijenjenu lingvistiku*, 25(3-4), 159–172.
- Mihaljević Djigunović, J. (1998). *Uloga afektivnih faktora u učenju stranoga jezika*. Filozofski fakultet u Zagrebu.
- Mohebi, S. G. i Khodadady, E. (2011). Investigating University Students' Beliefs about Language Learning. *RELC Journal*, 42(3), 291–304. <http://doi.org/10.1177/003368821142290>
- Nikitina, L. i Furuoka, F. (2006). Re-examining Horwitz's beliefs about language learning inventory (BALLI) in the Malaysian context. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 3(2), 209–219.

- Paper, L. C. (1990). An ESL motivations assessment for a community-based ESL programme. *TESL Canada Journal/Revue TESL du Canada*, 7(2), 31–44.
- Petz, B. (2005). *Psihologijski rječnik*. Naklada Slap.
- Rahmawati, F. (2020). The undergraduate students' beliefs about English language learning; a survey study in Madurese context. *Leksika: Jurnal Bahasa, Sastra Dan Pengajarannya*, 14(2), 60–66. <https://doi.org/10.30595/lks.v14i2.7637>
- Reeve, J. (2010). *Razumijevanje motivacije i emocije*. Naklada Slap.
- Schulz, R. A. i Elliott, P. (2000). Learning Spanish as an older adult. *Hispania*, 83(1), 107–119.
- Yan, H. (2020). Comparative study of English learning belief between Chinese and Korean college students in minority region. *English Language Teaching*, 12(2), 97–105.

MREŽNI IZVORI

- Centar za jezike Sveučilišta u Dubrovniku. (2025, 8. svibnja). <https://www.unidu.hr/czj/>
- Council of Europe Language Policy Portal. (2025, 13. lipnja). <https://www.coe.int/en/web/language-policy/home#Ref1>
- Hrvatska gospodarska komora. (2025, 13. lipnja). *Program učenja hrvatskog jezika za strane radnike*. <https://www.hgk.hr/zupanijska-komora-dubrovnik/program-ucenja-hrvatskog-jezika-za-strane-radnike-najava>
- Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2025, 18. lipnja). *Vaučer za učenje hrvatskog jezika*. <https://vauceri.hzz.hr/vauceri-besplatno-stjecanje-vjestina/ucenje-hrvatskog-jezika/>
- Ministarstvo unutarnjih poslova. (2025, 8. svibnja). *Statistički podaci izdanih dozvola za boravak i rad od 1. siječnja do 31. svibnja 2025. godine, Ministarstva unutarnji poslova*. <https://mup.gov.hr/gradjani-281562/moji-dokumenti-281563/stranci-333/statistika-169019/169019>
- Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. (2025, 8. svibnja). <https://hrvatiizvanrh.gov.hr/programi-i-projekti/program-ucenja-hrvatskoga-jezika-u-republici-hrvatskoj/805>
- Zakon.hr. (2025, 8. svibnja). *Pravilnik o polaganju ispita iz poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma u postupku odobrenja dugotrajnog boravka*. <https://www.zakon.hr/c/podzakonski-propis/49864/nn-100-2021-%2815.9.2021.%29%2C-pravilnik-o-polaganju-ispita-iz-poznavanja-hrvatskoga-jezika-i-latiničnog-pisma-u-postupku>
- Zakon.hr. (2025, 8. svibnja). *Zakon o strancima (NN 133/20, 114/22, 151/22, 40/25)*. <https://www.zakon.hr/z/142/zakon-o-strancima>

PRILOG – Upitnik

Questionnaire

This survey is anonymous and is being conducted for scientific research purposes. The findings will be presented at the HDPL International Scientific Conference “*Typical and Atypical in Language and Speech – Boundaries and Overlaps.*”

1. I am:
 - a) male
 - b) female
2. I am _____ years old.
3. My mother tongue: _____.
4. My profession: _____. In Croatia I work as_____.
5. How long have you been living in Croatia/Dubrovnik?

6. Have you ever travelled to or lived in a foreign country? If yes how long?

Please indicate how much you agree with the following statements.

A. Strongly agree B. Agree C. Undecided D. Disagree E. Strongly disagree

	STRONGLY AGREE	AGREE	UNDECIDED	DISAGREE	STRONGLY DISAGREE
It is easier for children than adults to learn Croatian.					
Some people are born with a special ability which helps them learn Croatian.					
Some languages are easier to learn than others.					
Learning Croatian is very difficult.					
Croatian is structured in the same way as my tongue language.					
I believe I will ultimately learn to speak Croatian very well.					
It is important to speak Croatian with an excellent accent.					
It is necessary to know Croatian culture in order to speak it.					
You should not say anything in Croatian until you can say it correctly.					
It is easier for someone who already speaks a foreign language to learn another one.					
It is better to learn Croatian in an Croatian speaking country.					

If I heard some people speaking Croatian, I would go up to them so that I could practice speaking the language.					
It is okay to guess if you do not know a word in Croatian.					
I have an Croatian aptitude. i.e., have the ability to learn it.					
Learning Croatian is mostly a matter of learning many new vocabulary words.					
It is important to repeat and practice often.					
I feel self-conscious speaking Croatian in front of other people.					
If you are allowed to make mistakes in the beginning, it will be hard to get rid of them later on.					
Learning Croatian is mostly a matter of learning many of grammar rules.					
It is important to practice in the language class.					
Women are better than men at learning Croatian.					
If I speak Croatian very well, I will have many opportunities to use it.					
It is easier to speak than understand Croatian.					
Learning Croatian is different from learning other school subjects.					
Learning Croatian is mostly a matter of translating from Croatian into my mother tongue language.					
If I learn to speak Croatian very well, it will help me to get a good job.					
It is easier to read and write Croatian than to speak and understand it.					
People who are good at math and science are not good at learning Croatian.					
Croatian think that it is important to speak Croatian.					
I would like to learn Croatian so that I can get to know its speakers better.					
People who speak more than one language well are very intelligent.					
Croatians are good at learning foreign languages.					
Everyone can learn to speak Croatian.					
	1.	2.	3.	4.	5.
If someone spent one hour a day learning Croatian, how long would it take him/her to become fluent?					
1. Less than 1 year					
2. 1 - 2 years					
3. 3 - 5 years					
4. 5 - 10 years					
5. It is impossible to learn a language if you learn it 1 hour per day.					

The Influence of Age and Educational Level on Learners' Attitudes and Beliefs Towards Learning Croatian as a Foreign Language

Marija Konsuo Kuzmanić
University of Dubrovnik

Rebeka Milković
Baština Dubrovačkog primorja

The primary objective of this paper is to investigate the attitudes and beliefs of learners attending Croatian as a second language courses, with particular regard to their age and level of education. Given that the majority of foreign workers and immigrants come to Croatia for seasonal employment in the tourism sector, where proficiency in English is generally sufficient, the acquisition of Croatian is often neglected. However, with prolonged residence, the limitations of English become apparent, and proficiency in Croatian becomes necessary. In order to facilitate a more effective language learning process, it is crucial to examine the learners' attitudes and beliefs regarding language acquisition. This study utilized the BALLI (Beliefs About Language Learning Inventory) questionnaire, developed by Elaine K. Horwitz. The research was conducted with participants in Croatian as a foreign language programs (learning levels A1.1–A2.1) at the Language Centre of the University of Dubrovnik. Ninety respondents took part (N=90). The survey was carried out during the 2024/25 academic year. The BALLI questionnaire consists of a series of statements evaluated using a Likert-type scale of agreement. The results of this study show that age and level of education influence attitudes toward learning Croatian as a second language.

Keywords: *BALLI, motivation, attitudes, beliefs, Croatian as a foreign language, foreign language learning*